

**ผลการใช้แฟ้มสะสมงานนักเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาจิตรกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น**

นางพรรณวลัย ศิริวงศ์วัฒนา

**สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

**สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-332-936-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**EFFECTS OF USING STUDENT PORTFOLIO ON PAINTING
LEARNING ACHIEVEMENT OF LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS**

Mrs.Phunwalai Keereewongwattana

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Art Education**

Department of Art Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-332-936-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการใช้แฟ้มสะสมงานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจิตกรรม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โดย นางพรรณวลัย ศีร์วงศ์วัฒนา
ภาควิชา ศิลปศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

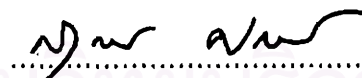

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา กิระนันท์)

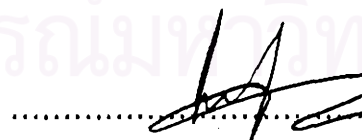
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.อำไพ ตีรณสาร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เกษร ธิตะจาวี)

พรรณวลัย ศิริวงค์วัฒนา : ผลการใช้แฟ้มสะสมงานนักเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
จิตรกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (EFFECTS OF USING STUDENT PORTFOLIO ON
PAINTING LEARNING ACHIEVEMENT OF LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS)
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศิริบุรี , 184 หน้า ISBN 974-332-936-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้แฟ้มสะสมงานนักเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนวิชาจิตรกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ลงทะเบียนเรียนวิชา
จิตรกรรม 4 ปีการศึกษา 2542 ของโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ 2 จำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย แผนการสอนและ
แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการใช้แฟ้มสะสมงานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจิตรกรรมสูงกว่า
นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษามูลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย พบว่า

1. นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการใช้แฟ้มสะสมงานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพุทธิพิสัยไม่
แตกต่างกันกับนักเรียนที่เรียนโดยวิธีปกติ
2. นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการใช้แฟ้มสะสมงานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะพิสัยสูงกว่า
นักเรียนที่เรียนโดยวิธีปกติ
3. นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการใช้แฟ้มสะสมงานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านจิตพิสัยสูงกว่า
นักเรียนที่เรียนโดยวิธีปกติ

นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่โดยใช้แฟ้มสะสมงานนักเรียนจะสูงกว่านักเรียนที่
ไม่ได้ใช้แล้ว ยังพบว่า การใช้แฟ้มสะสมงานทำให้นักเรียนมีทักษะการวิจารณ์และความคิดสร้างสรรค์
สูงขึ้น มีคุณลักษณะทางจิตพิสัยในด้านความพึงพอใจในผลงานของตนเอง สามารถยอมรับตนเอง
ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น รวมทั้งทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ
ความเอาใจใส่และเห็นคุณค่าในผลงานของตนเองมากขึ้นอีกด้วย

ศิลปศึกษา
ภาควิชา .....
สาขาวิชา .....
ปีการศึกษา .....
2542

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม .....

4083728827 : MAJOR ART EDUCATION

KEY WORD: PORTFOLIO/ACHIEVEMENT/PAINTING

PHUNWALAI KEEREEWONGWATTANA :EFFECTS OF USING STUDENT PORTFOLIO ON PAINTING LEARNING ACHIEVEMENT OF LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS.

THESIS ADVISOR : ASSIST.PROF.SULAK SRIBURI, Ed.D. 184 pp. ISBN 974-332-936-6

The purpose of this research was to study the effects of using student portfolio on painting learning achievement of lower secondary school students.

The research population were 40 lower secondary school students of Benjamaracharungsart II school who registered in painting course in first semester , the academic year 2542 B.E.The population were divided into 2 groups, 20 students were in the experimental group and 20 students were in the controled group. The research instrument which constructed by the researcher were lesson plans and achievement tests. The obtained data were analyzed by arithmetic means, standard deviation and t-test .

The research findings revealed that : the students who learned by using student portfolio had higher learning achievement than the students who learned by conventional method at the .05 level of significance.

According to the research findings, learning achievement of students on cognitive , affective and psychomotor skill were as followings :

1. The cognitive learning achievement, there is no significance difference between students learned by using student portfollo and students learned by conventional method.
2. The affective learning achievement, the students learned by using student portfolio had higher learning achievement than students learned by conventional method.
3. The psychomotor learning achievement, the students learned by using student portfolio had higher learning achievement than students learned by conventional method.

Further more, it was found that learning with using student portfolio had progress on art criticism skill and creative thinking. They had satisfaction on their works, had self-acceptation and opened-mind. Students were able to work with the others, reasonsable , anxious and value in their art works.

ภาควิชา.....ศิลปศึกษา
สาขาวิชา.....ศิลปศึกษา
ปีการศึกษา.....2542

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายท่านที่ผู้วิจัยขอกล่าว
ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละ
เวลาอบรมสั่งสอน ให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทาง ตลอดจนให้กำลังใจด้วยความเมตตาอย่างต่อเนื่องตลอดการ
วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.เกษร ธิตะจारी อ.ดร.อำไพ ตีรณสาร ที่กรุณาให้เกียรติเป็น
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อผู้วิจัย รวมทั้งคณาจารย์
ภาควิชาศิลปศึกษาทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ดูแลเอาใจใส่ด้วยดียิ่งเสมอมาและขอขอบ
คุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้สนับสนุนทุนอุดหนุนโครงการวิจัยหรือค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ และทุน
อุดหนุนการศึกษาเพื่อทำหน้าที่ผู้ช่วยสอนและ/หรือวิจัยตลอดระยะเวลา 1 ปี ทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาส
หาความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาตรวจสอบและแก้ไข ตลอดจนให้
คำแนะนำเพื่อปรับปรุงเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพ

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ ตลอดจนคณะครู
นักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์กรรติ
มานะและอาจารย์อนุสรณ์ บุญเขียน ที่ได้ให้ความเมตตาช่วยเหลืออีกทั้งเป็นกำลังใจให้ตลอดการ
ทดลอง

ท้ายนี้ วิทยานิพนธ์จะสำเร็จลงมิได้หากขาดผู้ที่เป็นกำลังใจอันยิ่งใหญ่ กราบขอบพระคุณ
บิดา - มารดาผู้ให้ชีวิต สติปัญญา อาจารย์พงศ์โท ศีร์วงศ์วัฒนา น้องๆ เพื่อนร่วมงาน เพื่อน
ครุศิลป์รุ่นพี่ - รุ่นน้องและเพื่อนๆ รุ่น 13 ผู้เป็นมิตรแท้ที่คอยให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือมา
ด้วยดี ตลอดจนผู้ที่มีได้กล่าวนามถึง ณ ที่นี้.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	12
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	12
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	12
1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น	12
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	13
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	13
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
2.1 ความหมายและประเภทของแฟ้มสะสมงาน	14
2.2 การนำแฟ้มสะสมงานมาใช้ในทางการศึกษา.....	15
2.3 แนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้ แฟ้มสะสมงานนักเรียน.....	27
2.4 การจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	35
2.5 การจัดการเรียนการสอนจิตรกรรมโดยใช้แฟ้มสะสมงานนักเรียน	48
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	66
3. วิธีดำเนินการวิจัย	81
3.1 การศึกษาข้อมูล	81
3.2 สมมติฐานการวิจัย.....	82
3.3 การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร.....	82
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	82
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	90

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	91
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	92
3.8 การนำเสนอผลการวิจัย.....	94
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	95
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ	95
4.2 ผลการวิเคราะห์จากข้อมูลการแสดงความคิดเห็น	109
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	111
4.1 สรุปผลการวิจัย	112
4.2 อภิปรายผลการวิจัย	117
4.3 ข้อเสนอแนะที่พบจากการวิจัย	121
4.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	124
รายการอ้างอิง	125
ภาคผนวก.....	136
ภาคผนวก ก	136
ภาคผนวก ข	138
ภาคผนวก ค	142
ประวัติผู้เขียน	184

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	เปรียบเทียบการสอนศิลปศึกษาที่ครูเป็นศูนย์กลางและนักเรียนเป็นศูนย์กลาง	53
2	แสดงตัวอย่างแผนการสอนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เรื่อง “การเขียนภาพหนึ่ง”	85
3	วิเคราะห์กระบวนการจัดทำแผนการสอนโดยใช้แฟ้มสะสมงาน.....	87
4	ตารางแสดงกำหนดการสอนของกลุ่มตัวอย่าง	90
5	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพุทธิพิสัยก่อนเรียนและ หลังเรียนภายในกลุ่มของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	95
6	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพุทธิพิสัยก่อนเรียนและ หลังเรียนระหว่างกลุ่มของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	96
7	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพุทธิพิสัย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	96
8	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะพิสัยก่อนเรียนและ หลังเรียนภายในกลุ่มของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	97
9	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะพิสัยก่อนเรียนและ หลังเรียนระหว่างกลุ่มของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	97
10	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะพิสัย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	98
11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านจิตพิสัยก่อนเรียน ของกลุ่มทดลอง	98
12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านจิตพิสัยหลังเรียน ของกลุ่มทดลอง	99
13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านจิตพิสัยก่อนเรียน ของกลุ่มควบคุม	99
14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านจิตพิสัยหลังเรียน ของกลุ่มควบคุม.....	100
15	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านจิตพิสัยก่อนเรียนและ หลังเรียนภายในกลุ่มของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	101

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
16	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านจิตพิสัย ก่อนเรียนและหลังเรียนระหว่างกลุ่มของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 102
17	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านจิตพิสัยระหว่างกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม 102
18	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพุทธิพิสัย เรื่อง "ภาพหุ่นนิ่ง" และ"ภาพจินตนาการ" ระหว่างกลุ่มกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุม.....103
19	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะพิสัยเรื่อง"ภาพ หุ่นนิ่ง"และ"ภาพจินตนาการ" ระหว่างกลุ่มของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 103
20	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินผลงานปฏิบัติ เรื่อง"ภาพหุ่นนิ่ง" ของกลุ่มทดลอง.....104
21	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินผลงานปฏิบัติ เรื่อง"ภาพจินตนาการ" ของกลุ่มทดลอง.....105
22	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านจิตพิสัย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....105
23	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านจิตพิสัยของ กลุ่มทดลอง 106
24	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านจิตพิสัยของ กลุ่มควบคุม.....107
25	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านจิตพิสัยในแต่ละข้อของ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 108
26	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 109

สารบัญแนบภูมิ

แนบภูมิที่

หน้า

- 1 แนวทางการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 29

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย